

Svar på covid-19-oppdrag 272 fra HOD til HelseDirektoratet, om ny virusvariant i Storbritannia

Oppsummering

- HOD ga 20.12.20 oppdrag til HelseDirektoratet om å vurdere Folkehelseinstituttets foreslåtte tiltak i forhold til nylig påvist SARS-CoV-2-variant i Storbritannia. Det bes særlig om vurdering av og forslag til tiltak som kan sikre etterlevelse av karanteneregler, hvordan testing innen et døgn kan gjennomføres, og en eventuell innstramming av unntaksreglene for karantene for reisende fra Storbritannia.
- HelseDirektoratet har under arbeidet med oppdraget også blitt bedt om å vurdere innreisestopp, stans av flyvninger fra Storbritannia og bruk av karantenehotell i forbindelse med ny virusvariant
- HelseDirektoratet anbefaler å stanse direkteflyvninger fra Storbritannia så snart som mulig, og i første omgang for 2 døgn, for å få bedre oversikt over situasjonen og implementere tiltakene som anbefales i svar på oppdraget (karanteneregler, system for registrering, testing og oppfølging)
- HelseDirektoratet anbefaler i tillegg at følgende tiltak iverksettes overfor reisende fra Storbritannia frem til 10. januar:
 - hovedregel om karantene i 10 døgn gjelder, i tillegg stilles krav om
 - SARS-CoV-2 PCR-test innen et døgn og deretter ny test tidligst dag 7 etter innreise fra Storbritannia
 - SARS-CoV-2 PCR-test så snart som mulig for reisende ankommet fra Storbritannia siste 2 uker
 - Krav om ankomstregistrering
 - Krav om melding til kommunen der den reisende skal oppholde seg
 - gjeldende unntak fra innreisekarantene gjelder som utgangspunkt ikke for reisende fra Storbritannia, med unntak av følgende bestemmelser
 - unntak etter § 6d bokstav a gjelder, forutsatt vilkår om test tatt innen 24 timer etter ankomst, i tillegg til ny test tatt dag 3 og dag 7 for voksne og barn over 12 år, arbeidskarantene for voksne fram til negativ test tidligst tatt dag 3, fritidskarantene fram til negativ test dag 7
 - unntak etter § 6e kan kun benyttes i tilfeller hvor det er nødvendig for å unngå fare for liv og helse, og samme krav til test og karantene som i punktet over gjelder
 - unntak etter § 6j (begravelse og besøk til alvorlig syke og døende) kan kun benyttes der det foreligger negativ hurtigtest tatt samme dag som gjennomføring av besøk/begravelse

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Oppdrag 272 til Hdir om ny virusvariant i Storbritannia

Helse- og omsorgsdepartementet viser til vedlagte foreløpige vurdering 19. desember 2020 fra FHI vedrørende nylig påvist SARS-CoV-2-variant i England.

For at vi skal vinne mer tid til å skaffe mer kunnskap om denne varianten av viruset foreslår FHI at departementet bl.a. vurderer følgende tiltak:

- Styrke etterlevelse av karantene-reglene og informasjon om dette til reisende fra Storbritannia (det vil si alle som har hatt opphold i Storbritannia siste 14 dager).
- Råd om PCR-test av alle reisende fra Storbritannia (også norske borgere) innen et døgn etter ankomst i Norge (i tillegg til gjeldende krav om negativ test 72t før innreise til Norge).
- Innstramming i unntaksreglene for karantene for reisende fra Storbritannia.

Helse- og omsorgsdepartementet ber om Helsedirektoratets vurdering av de foreslåtte tiltakene. Det bes særlig om en vurdering av og forslag til:

- tiltak som kan styrke etterlevelsen av karantene-reglene og informasjon om dette til reisende fra Storbritannia. (alle som har hatt opphold i Storbritannia siste 14 dager). Tiltakene må være egnet til kunne settes i verk raskt.
- hvordan testing av alle reisende fra Storbritannia (også norske borgere) innen et døgn etter ankomst til Norge kan gjennomføres. Bør det for eksempel testes på grensen? Om de som har ankommet fra Storbritannia siste 14 dager, bør også teste seg med PCR-test snarest.
- Innstramming av unntaksregler fra karantene for reisende fra Storbritannia. Dersom en slik innstramming foreslås bes det om forslag til eventuelle forskriftsendringer.

Departementet ber videre om en vurdering av om også andre tiltak kan være hensiktsmessige.

Frist: 20. desember kl. 1900. Vi beklager den korte fristen.

Kontaktpersoner i HOD: Tjaarke Hopen: 48 00 32 20/ Stig Atle Vange: 99 51 81 20

Tillegg: Helsedirektoratet har under arbeidet med oppdraget også blitt bedt om å vurdere innreisestopp, stans av flyvninger fra Storbritannia og bruk av karantenehotell i forbindelse med ny virusvariant

Faglig underlag fra Folkehelseinstituttet

Det vises til Folkehelseinstituttets foreløpige vurdering av 19. desember 2020 vedrørende nylig påvist SARS-CoV-2-variant i England, vedlagt oppdraget fra HOD, og FHIs innspill i forhold til unntak fra karantenebestemmelsene (vedlegg).

Helsedirektoratets vurdering og anbefaling

Helsedirektoratet støtter FHIs forslag om tiltak, og har samarbeidet med FHI i utarbeidelse av svar på oppdraget.

Stans av flyvninger

HelseDirektoratet har under arbeidet med oppdraget også blitt bedt om å vurdere innreisestopp, stans av flyvninger fra Storbritannia og bruk av karantenehotell i forbindelse med ny virusvariant. Flere andre europeiske land har i dag bestemt å stanse direkteflyvninger fra Storbritannia. Situasjonen rundt den nye virusmutasjonen er uklar og har utviklet seg videre i løpet av dagen 20.12. For å ha et system på plass som i størst mulig grad hindrer smitte til Norge med den nye virusvarianten, anbefaler HelseDirektoratet å stanse direkteflyvninger fra Storbritannia så snart som mulig, og i første omgang for 2 døgn. Dette vil gi noe tid for å få bedre oversikt over situasjonen og implementere tiltakene som anbefales i svar på oppdraget og er beskrevet under, spesielt når det gjelder system for registrering, testing og oppfølging av de aktuelle reisende.

Det anses ikke vesentlig å endre anbefalingene om bruken av karantenehotell.

Øvrige tiltak

I det følgende vil vi beskrive underpunktene HOD ber om en særlig vurdering av og forslag til.

For tiltak knyttet til reisende fra Storbritannia vurderer HelseDirektoratet videre at det viktigste er å raskt begrense videre spredning av den nye virusvarianten i så stor utstrekning som mulig, å få best mulig kunnskap om en eventuell spredning til Norge, samt å få bedre kunnskap om den internasjonale situasjonen. HelseDirektoratet anbefaler derfor at tiltakene som beskrives under i første omgang gjelder frem til 10. januar.

- **Tiltak som kan styrke etterlevelsen av karantene-reglene og informasjon om dette til reisende fra Storbritannia (inkludert reisene siste 14 dager)**

Registrering av reisende og melding til kommune

HelseDirektoratet anbefaler registrering av alle reisende fra Storbritannia ved ankomst til Norge. Et elektronisk registreringssystem og ny forskrift om innreiseregistrering er under planlegging. For å kunne overvåke og kontrollere en spredning av denne virusvarianten ber HelseDirektoratet om en svært rask iverksettelse av forskrift om innreiseregistrering, for å kunne gjelde for reisende fra Storbritannia.

Informasjon om reisende fra Storbritannia må videreformidles til kommunelegen der den reisende skal oppholde seg. Kommunen bør kontakte den reisende med hensikt å følge opp karanteneforhold og at ny test tidligst dag 7, for enkelte grupper også dag 3, blir gjennomført. Reisende som ikke ankommer via lufthavn eller grenseovergang der det er organisert registrering bør ha plikt til å melde seg til kommunen. HelseDirektoratet legger til grunn at dette er i samsvar med formålet med registreringen av reisende i forskriften. Dette må beskrives nærmere når forskriften foreligger.

Kommunikasjonstiltak

HelseDirektoratet har iverksatt en rekke kommunikasjonstiltak mot innreisende til Norge for å unngå importsmitte, også i forbindelse med jul- og nyttårsfeiring (se oppdrag 244). Disse er blant annet:

- SMS på rett språk til alle med utenlandsk sim i Norge
- SMS ved ankomst Norge på rett språk
- Målrettet språksegmentert kampanje i sosiale medier
- Samarbeid med nettverk og mediekanaler
- Skjerminformasjon og visittkort med QR-kode ved flyplasser

Tiltakene kan også tilpasses informasjon til innreisende om karantene-regler i forbindelse med ny virusvariant i Storbritannia. For øvrig oppdateres ny informasjon i alle kanaler løpende.

HelseDirektoratet iverksatte søndag 20. desember følgende tiltak i forbindelse med anmodning om testing for innreisende fra Storbritannia. Tiltakene som ble gjennomført var:

Dato	Aktivitet
20/12	Ny SMS til alle innreisende fra Storbritannia
20/12	Ny SMS til alle med mobilabonnement/SIM kort fra Storbritannia.
20/12	Nyhets sak på helsedir.no
20/12	Presseinnvalg NTB Dagsrevyen, Tv2 i dag ++
20/12	Facebook- geosegmentering til nordmenn + FB post til personer som sett info om hjem til jul i Storbritannia
20/12	Facebook- post i Hdirs + FHIs kanaler (medievakt@fhi.no)
20/12	Info til ambassaden i London Info til britisk ambassade i Norge Pressevakt UD
20/12	Ny NOTAM melding på alle på fly fra Storbritannia med melding om å teste seg.
20/12	Oppdatert Helsenorge info + chat.
20/12	DSB orientert.
20/12	Informasjon til fylkesmenn og kommuner
20/12	Informasjon til POD / grensekontroll
20/12	Informasjon til alle testsentre

I tillegg er lufthavnene i Oslo, Stavanger og Bergen, der det vil ankomme direktefly fra Storbritannia 20.12., informert om anmodning vedrørende PCR-test og bedt om å forberede testing av alle reisende på disse flyvningene.

- **Krav om testing og hvordan slik testing av alle reisende fra Storbritannia (også norske borgere) innen ett døgn etter ankomst til Norge kan gjennomføres**

FHI gir i sin foreløpige vurdering råd om SARS-CoV-2 PCR-test av alle reisende fra Storbritannia innen ett døgn etter ankomst i Norge. HelseDirektoratet anbefaler at en slik test blir innført som et krav i forskriften frem til situasjonen er mer avklart, for å sikre at smitte med den nye virusvarianten blir oppdaget så raskt som mulig slik at videre spredning begrenses, og for å få best mulig kunnskap om en eventuell spredning til Norge. I tillegg anbefaler vi at reisende som har ankommet fra Storbritannia de siste 14 dager også får krav om å teste seg så snart som mulig.

HelseDirektoratet anbefaler i tillegg, basert på råd fra FHI, at en ny obligatorisk test skal tas tidligst dag 7 etter ankomst fra Storbritannia. Det har vært diskutert å utvide karantenetiden for reisende fra Storbritannia til 14 dager, i og med at en mindre andel vil kunne være smittsomme også etter dag 10. FHI vurderer at opprettholdelse av karantene i 10 dager samt en ny test tidligst dag 7 er en bedre løsning. Da vil man kunne avdekke de fleste av de positive tilfellene, og samtidig få mulighet for helgenomsekvensering av disse.

Test vil kunne tas ved å bruke eksisterende testtilbud ved grenseoverganger, flyplasser og i den enkelte kommune. HelseDirektoratet vurderer at nødvendig testkapasitet er på plass. Ved ankomst via flyplass er det hensiktsmessig at testen tas der ved ankomst. Det presiseres at det skal gjøres PCR-test og helgenomsekvensering. HelseDirektoratet viser til FHIs foreløpige vurdering der informasjon ut til laboratorier og rekvirenter om dette er beskrevet.

Konsekvensene ved spredning av et vesentlig mer smittsomt virus må vektles tungt sammenlignet med den ulempen det har for innreisende å ta en PCR test etter ankomst til Norge. Det er i dag tilbud om frivillig testing etter ankomst, og et obligatorisk testkrav vurderes være et lite inngripende tiltak sammenlignet med andre alternative tiltak som for eksempel et forbud om innreise. Obligatorisk testing anses å være avgjørende for å kunne overvåke spredningen av den nye virusvarianten. HelseDirektoratet vil anbefales at det stilles krav til tiltak i form av obligatorisk PCR- test innen 24 timer etter ankomst. Et slikt eventuelt krav bør inntas som en egen bestemmelse i covid-19 forskriften kapittel 2.

Oppsummert anbefaler HelseDirektoratet og FHI obligatorisk test for alle fra 12 års alder dag 1 og ny test tidligst dag 7 ved innreise fra Storbritannia. Krav om karantene i 10 døgn gjelder fortsatt uavhengig av negativt prøvesvar. Prøvesvar må foreligge før de kan gå ut av karantene tidligst dag 10.

Den enkelte reisende fra Storbritannia må ha plikt til å la seg teste som beskrevet, og til å kontakte testsenter hvis de ikke er testet ved grenseovergang. HelseDirektoratet mener videre at det grunn til å kreve PCR-test også for reisende ankommet fra Storbritannia siste 14 dager. Dette medfører at bestemmelsen må gis tilbakevirkende kraft.

Det presiseres at krav om test gjelder reisende som har vært Storbritannia i løpet av de siste 14 dager, ikke kun de som kommer direkte derfra.

- **Innstramming av unntaksregler fra karantene for reisende fra Storbritannia**

Om karanteneunntak

HelseDirektoratet har vurdert hvorvidt unntakene fra karantene-reglene bør strammes inn for reisende fra Storbritannia. Vurderingen kommer i tillegg til at innreisende må dokumentere negativ test før innreise, og gjennomføre ny PCR test innen 24 timer etter ankomst. Dette forutsettes som obligatorisk for alle innreisende, med unntak av barn under 12 år. Forslagene til skjerping av karantene-reglene er begrunnet i viktigheten av å raskt begrense videre spredning av den nye virusvarianten i så stor utstrekning som mulig ved å begrense innreisende fra Storbritannia sin mobilitet og kontakt med andre personer. Dette er et viktig tiltak inntil man har bedre kunnskap om den internasjonale situasjonen. Nedenfor gjennomgås karanteneunntakene fortløpende:

§ 4 om gjennomgått covid-19

Unntaket foreslås fortsatt å skulle gjelde med krav om obligatorisk testing innen 24 timer etter ankomst.

§ 6 b yrkessjåfører av langtransport og togpersonell

HelseDirektoratet vil foreslå at yrkessjåfører og togpersonell ikke unntas fra karanteneplikten.

§ 6 c arbeidsreisende

Arbeidsreisende fra Storbritannia har per dags dato ingen unntak fra karantene etter denne bestemmelsen pga høyt smittepress i landet. Dette innebærer at denne gruppen allerede har ti dagers karantene. I tillegg til karantene vil disse omfattes av forslaget om obligatorisk test på dag 1.

§ 6 d samvær med barn og unntak av utenrikspolitiske grunner

HelseDirektoratet viser til det styrende prinsippet om at barn skal skånes mot tiltak såfremt dette er smittevern-faglig forsvarlig. Det foreslås derfor at barn skjermes og at samvær med barn fortsatt vil være et karanteneunntak for reisende fra Storbritannia. Unntaket foreslås skjerpet med testing og delvis en karanteneplikten. Unntaket etter § 6d bokstav a bør kun gjelde dersom det i tillegg til test innen 24 timer etter ankomst også stilles krav til ny test både dag 3 og dag 7. I den utstrekning unntaket skal gjelde innreisende voksne, eller barn over 12 år, skal det være arbeidskarantene for voksne fram til test dag 3. Det bør også gjelde fritidskarantene fram til test dag 7.

Det foreslås videre å fjerne karanteneunntaket for utenrikspolitiske grunner. Situasjonen tilsier at innstramming av karanteneunntak må skje, og at det ikke er særlige grunner for å unnta denne gruppen fra skjerpede karantenereregler. Endringen oppleves inngripende, men risikoen synes å være stor og det gjøre tiltaket nødvendig.

§ 6 e personell i kritiske samfunnsfunksjoner

Helsedirektoratets vurdering er at karanteneunntak for personell i kritiske samfunnsfunksjoner også skal fortsette å gjelde innreisende fra Storbritannia i tilfeller hvor det er nødvendig for å unngå fare for liv og helse, forutsatt at de også gjennomfører den obligatorisk test på dag 1, dag 3 og dag 7 etter ankomst og gjennomfører karantene frem til dag tre. Det anbefales krav om fritidskarantene i 10 døgn

§ 6 f idrettsutøvere (har testkrav)

§ 6 g flypersonell og togpersonell (har testkrav ved ankomst)

§ 6 h arbeidstakere som skal tiltre arbeid på fartøy i norsk havn (har testkrav)

§ 6 i militært personell (særlige regler for karantene sammen i store grupper)

For forskriftens karanteneunntak i §§ 6f, 6g, 6h og 6i foreslås det en innskjerping, ved at disse unntakene ikke skal gjelde. Konsekvensene en spredning av et vesentlig mer smittomt virus vil påføre samfunnet må vektes tungt sammenlignet med den ulempen det har for innreisende å gjennomføre ikke bare fritidskarantene, men en fullstendig karantene.

§ 6 j dispensasjon fra karantene for besøk hos alvorlig syke eller bisettelse

Dette er et unntak som gir anledning til å foreta besøk hos en alvorlig syk eller døende, eller være tilstede ved en begravelse/bisettelse, men som for øvrig ikke fritar for tidagers karantene. Helsedirektoratet foreslår at unntaket fortsatt skal gjelde under forutsetningen av obligatorisk test innen 24 timer etter ankomst, i tillegg til krav om hurtigtest samme dag som besøket eller bisettelsen skal finne sted.

Helsedirektoratet vurderer det som svært viktig å sikre etterlevelsen av de tiltakene som foreslås for innreisende fra Storbritannia, sanksjoner bør derfor vurderes. Dette bør fortrinnsvis skje i form av bøter.